

SDP:n aluevaaliohjelma 2022

HYVINVOINNIN SEURAAVA ASKEL

HYVINVOINNIN SEURAAVA ASKEL

SDP:n aluevaaliohjelma 2022

SISÄLLYS

Hyvinvoinnin seuraava askel	6
Vahvat hyvinvointialueet turvaavat palvelut.....	8
Pelastustoimen uudistuksella turvataan hyvä palvelu koko maassa.....	11
Hoitoa on saatava aina tarvittaessa.....	12
Palveluiden on vastattava ihmisten tarpeisiin kaikissa elämänvaiheissa	14
Hyvinvoiva henkilöstö turvaa palveluiden laadun.....	17
Huolehditaan hyvinvoinnista kokonaisuutena	19
Parannetaan palveluja teknologian ja digitalisaation avulla	21
SDP haluaa Suomen jokaisella hyvinvointialueella.....	23

HYVINVOINNIN SEURAAVA ASKEL

Suomen tarina on tarina kasvusta pienestä ja köyhästä maasta yhdeksi maailman menestyneimmistä yhteiskunnista, jossa asuvat maailman onnellisimmat ihmiset. Se tarina on rakennettu vahvalle hyvinvointivaltiolle, joka on mahdollistanut osaamisen, innovaatioiden ja vaurauden synnyn. Se on tarina luottamuksesta, pyrkimyksestä tasa-arvoon ja jokaisen oikeuteen vaikuttaa elämäänsä ja yhteiskuntaan.

Sosialidemokraatit ovat rakentaneet suomalaista hyvinvointia jo yli 120 vuotta. Meille hyvinvointi syntyy toimivasta arjesta, luotettavista palveluista, yhteiskunnan avoimuudesta ja demokraattisuudesta. Siitä, että jokainen pidetään mukana.

Toimiva arki turvaa hyvää elämää. Se edellyttää luottamusta siihen, että yhteiskunta kannattelee meitä jokaista, että tarvittaessa pääsemme hoitoon, saamme tukea ja turvaa ja yhteiskunta kantaa. Hyvinvointivaltio muodostaa suomalaisten turvaverkon, joka kantaa niin arjessa kuin myös kriisien aikana.

Vauraus ja hyvinvointi eivät kuitenkaan jakaudu tasaisesti. Hyvinvointierot ovat vuosien saatossa kääntyneet uudelleen kasvuun. Jokainen syntyvä lapsi, hoivaa tarvitseva vanhus tai tukea etsivä työkäinen ei ole tasavertaisessa asemassa. Tästä syystä olemme olleet tekemässä sosiaali- ja terveysuudistusta. Yli vuosikymmenen työn jälkeen uudistus toteutuu ja vuoden 2023 alussa hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Uudistus on tärkeä, jotta jokaisen yhdenvertainen oikeus hyvinvointiin toteutuisi koko Suomessa.

Meille sosialidemokraateille yhdenvertaiset, saavutettavat ja laadukkaat palvelut ovat avain kansakuntamme menestykseen myös tulevaisuudessa. Tasa-arvoinen hyvinvointi luo yhteiskunnallista luottamusta, turvallisuutta ja yhteiskunnan toimivuutta. Jokaisella meistä on oikeus laadukkaisiin sosiaali-

ja terveyspalveluihin sekä pelastustoimeen asuinpaikasta riippumatta, molemmilla kansalliskielillä.

Palvelujen on oltava saatavilla silloin, kun niitä tarvitaan, matalalla kynnyksellä ja riittävän lähellä. Sosialidemokraatit haluavat, että jokainen suomalainen voi luottaa siihen, että ambulanssi tai paloauto saapuvat tarvittaessa, hoitoon pääsee nopeasti niin vatsakipujen kuin mielenterveyden ongelmien kanssa, ja että tukea ja neuvoja on saatavilla silloin, kun niitä tarvitaan.

Tammikuussa 2022 järjestettävät ensimmäiset aluevaalit ovat erityisen tärkeitä, koska niissä valittavat valtuustot luovat pohjan ja tulevaisuuden suunnan hyvinvointialueille. Ensimmäiset valtuustot päättävät niin palveluverkosta, palveluiden sisällöistä kuin henkilöstön asemasta ja osallisuudesta.

Jokainen hyvinvointialue on erilainen ja alueelliset tarpeet tunnetaan parhaiten jokaisella alueella. Siksi sosialidemokraatit julkaisevat vaalitavoitteet jokaiselle alueelle erikseen. Tässä ohjelmassa käsittelemme kaikkien alueiden yhteisiä tavoitteita ja SDP:n keskeisiä tavoitteita koko Suomen osalta.

Sanna Marin, SDP:n puheenjohtaja

VAHVAT HYVINVOINTIALUEET TURVAAVAT PALVELUT

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus on merkittävä askel suomalaisen hyvinvointivaltion kehityksessä. Uudistuksen tavoitteena on luoda vahvemmat, yhdenvertaisemmat ja toimivammat palvelut kaikkialle Suomeen. Jokaisen meistä on voitava luottaa saavamme tukea ja hoitoa sitä tarvitessamme. Näiden tavoitteiden toteutuminen vaatii vahvoja hyvinvointialueita, joiden päätöksenteko toimii tehokkaasti, palvelut ovat käyttäjälähtöisiä, rahoitus turvattu ja demokratia toimivaa.

Sosiaalidemokraatit haluavat rakentaa vahvoja, toimivia julkisia palveluita. Sote-palvelujen tuottamisessa järjestöt ja yritykset ovat arvokkaita kumppaneita, joiden kanssa yhteistyössä voidaan lisätä palvelutarjontaa, vastata yksilöllisiin tarpeisiin ja purkaa hoitovelkaa. Palveluiden järjestämisen tulee kuitenkin aina olla julkisen toimijan vastuulla ja julkisen palveluntuotannon tulee olla riittävää palvelujen turvaamiseksi. Hyvinvointialueiden tulee olla luotettavia ja ennakoitavia kumppaneita yrityksille ja järjestöille.

Uusien hyvinvointialueiden aloittaessa toimintaansa on keskityttävä yhteistyön toimivuuteen niin palvelujen tuottajien, kuntien kuin valtion suuntaan. Uuden hallinnontason luominen ei saa johtaa ylimääräisiin raja-aitoihin tai jättää jälkeensä katvealueita, joilla joku voi pudota turvaverkon läpi. Uudistuksella parannetaan erityisesti sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä ja moniammatillista toimintaa, mutta samalla on huolehdittava siitä, että esimerkiksi kuntien ennaltaehkäisevän työn ja hyvinvointialueiden korjaavan työn välinen yhteistyö tai sote- ja sivistyspalveluiden välinen yhteistyö toimivat saumattomasti.

Uudistuksen tärkein tavoite on turvata yhdenvertaiset, laadukkaat ja kattavat palvelut, mutta oikein toteutettuna uudistus myös tehostaa toimintaa ja hillitsee

kustannusten kasvua. Oikea-aikaiset ja oikean tasoiset palvelut vähentävät erikoissairaanhoidon ja muiden raskaampien palveluiden tarvetta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio auttaa kohtaamaan ihmisen ongelmat kokonaisuutena ja kerralla. Tämä parantaa palveluiden kohdentumista ja pienentää riskiä ongelmien monimutkaistumiseen. Lopulta toimivammat palvelut säästävät myös resursseja ja vapauttavat sote-ammattilaisten aikaa yhä useamman asiakkaan auttamiseen.

Turvataan lähipalvelut koko Suomessa

SDP puolustaa lähipalveluita. Sote-palveluiden on vastaisuudessakin löydettävä läheltä ihmistä.

Palveluverkosta, eli palvelupisteiden sijainnista, päätetään jokaisella hyvinvointialueella erikseen, alueen ja sen asukkaiden omista tarpeista käsin. SDP:lle johdotähtenä palveluverkon määrittelyssä on palveluiden saavutettavuus. Se tarkoittaa sitä, että palvelupisteitä on riittävästi ja ne ovat helppojen kulkuyhteyksien päässä. Palvelut, joita arjessa eniten käytetään, on oltava helpoiten saavutettavissa ja palvelujen sijoittumisen on tuettava integraation tavoitteita – samasta paikasta tulisi saada apua ja neuvoja ongelmien kokonaisuuteen sen sijaan, että asiakkaan on osattava etsiä tukea eri luukuilta.

Eri paikoissa tarvitaan erilaisia palveluita ja niiden yhdistelmiä. On tärkeää, että palveluverkkoa tarkastellaan säännöllisesti ja palveluita järjestetään siellä, missä niiden käyttäjät ovat. Myös liikkuvien palveluiden käyttöä on tarkasteltava alueellisesti ja lisättävä mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti sosiaalipalvelujen liikkuvien ja etsivien palveluiden osaamista on laajennettava koko sote-toimintojen kentälle.

Kehitetään palveluita käyttäjiä kuullen

Käyttäjälähtöisyyden on oltava palveluiden ja niiden sijoittumisen keskeinen mittari. Palveluiden on oltava helposti saavutettavissa ja saatavilla silloin kun niitä tarvitaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että iltaisin ja viikonloppuisin tarjottavia palveluita on lisättävä, jotta erilaisissa elämäntilanteissa olevat ja työajoilla työskentelevät ihmiset voivat saada palveluita. Sote-keskuksissa tulisi olla myös iltavastaanottoja niin akuuteissa tilanteissa kuin arkisiin neuvolakäyn-teihin tai kiireettömiin lääkärikäyn-teihin.

Ajanvarausjärjestelmät, yhteydenotot ja neuvonta tulee järjestää niin, että se on käyttäjälle mutkatonta ja nopeaa.

Palveluiden käyttäjien ääni on saatava kuuluviin palveluiden arvioinnissa ja kehittämässä. Hyvinvointialueilla tulee organisoida asiakasraateja eri palveluiden arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

Huolehditaan kielellisten oikeuksien toteutumisesta

Uusilla hyvinvointialueilla on turvattava kielellisten oikeuksien toteutuminen Suomen kansalliskielten osalta. Palveluita on saatava niin suomeksi kuin ruotsiksi sekä saamelais-alueilla saamenkielillä.

Lisäksi palveluissa on otettava huomioon yhä kasvava muunkielisten asukkaiden joukko, jonka palveluntarpeisiin on kyettävä vastaamaan yhä paremmin.

Rahoituksen on oltava kestävä

Uusilla hyvinvointialueilla tulee olla aito kyky päättää alueen palveluista. Tähän tarvitaan myös kestävä rahoitusmalli, joka turvaa rahoituksen riittävyden ja kannustaa alueita tehokkaaseen ja taloudelliseen toimintaan. Varojen kerääminen palveluiden rahoittamiseksi mahdollisimman lähellä lisäksi aluevaltuutettujen vastuuta äänestäjilleen

ja loisi kannustimia tehokkaaseen ja säästeliääseen rahankäyttöön. Tällaisen rahoitusmallin toteuttamiseksi toistaiseksi toteuttamiskelpoisin esillä ollut malli on esitys uuden maakuntaveron luomiseksi. Näistä syistä SDP on kannattanut hyvinvointialueiden verotusoikeuden valmistelua.

Uusien rahoitusmallien käyttöönotto ei saa johtaa korkeampaan kokonaisverotukseen ja kaikissa malleissa edellytyksenä on verotulojen tasausjärjestelmä, jotta palvelut voidaan taata ja maakuntien väliset erot eivät pääse kärjistymään. Hyvinvointialueiden verotusoikeus on tällä hetkellä laajapohjaisessa valmistelussa ja mallin yksityiskohtiin voidaan ottaa kantaa työn valmistuttua.

Parannetaan palveluita yhteistyön ja kokeilujen kautta

Hyvinvointialueiden tulee varmistaa hyvä yhteistyö niin kuntien kuin muiden olennaisten toimijoiden kanssa. Uusia alueita luotaessa palveluiden rajapintojen toimintaa ja yhteistyötä on arvioitava ja tarkistettava alkuvaiheessa tiiviisti.

Avoimuus ja tiedon jakaminen toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa on otettava uudistuksessa tosissaan. Hyvät käytänteet ja ideat on saatava leviämään tehokkaasti kaikille alueille uusia alueita luotaessa.

Johtamisen tulee olla laadukasta ja ennakkoluulotonta. Lisäksi on tärkeää etsiä kannustimia entistä parempien palveluiden luomiseksi.

Tieteen ja tutkimuksen avulla ratkaistaan maailman merkittävät haasteet. Suomalainen kuntakenttä on ollut avoin innovaatioiden kokeilulle ja kotimaisen tieteen ja tutkimuksen saavutusten käyttöönotolle. Myös hyvinvointialueet voivat olla merkittäviä tieteen, tutkimuksen ja innovaatioiden tukijoita ja mahdollistajia. Keskeistä alueellisesti on yritysten, järjestöjen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä kuntien ja muun julkisen sektorin välinen yhteistyö. Hyvinvointialueilla on kerättävä dataa ja tietoa niin

asukkaiden hyvinvoinnista tilastollisesti ja koetun hyvinvoinnin osalta, kuin myös siitä, miten päätökset vaikuttavat hyvinvointiin.

Hankintojen on edistettävä kestävää kehitystä

Hyvinvointialueet ovat merkittäviä hankintojen tekijöitä. Hyvinvointialueiden tulee edistää kestävästä kehityksestä kriteereitä hankintapolitiikassaan esimerkiksi sisällyttämällä hankintaohjeistuksiinsa elinkaaritarkastelun, työsuhteiden ehtojen turvaamisen ja kotimaisuuden kriteerit sekä ympäristö- ja energiatehokkuuskriteerit.

Työllisyyden ja myös pienten yritysten sekä kolmannen sektorin toimijoiden osallistuminen ja menestymisen mahdollisuudet kilpailutuksissa on turvattava kilpailutusten ehtojen ja kokonaisuuksien koon määrittelyllä. Kilpailutuksissa on huomioitava myös palveluiden laatu ja vaikuttavuus.

Hyvinvointialueiden laitoksissa ehkäistään hävikkiä ja tehdään vähäpäästöisiä valintoja ja lisätään kestävästi lähellä tuotetun ruoan osuutta.

Hankintojen osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota tietojärjestelmien ja ohjelmistojen hankintoihin yhteistyössä eri alueiden ja valtion kanssa.

Hyvinvointialueilla on panostettava hankintaosaamisen kehittämiseen suunnitelmallisesti. Ilman riittävää osaamista hankinnoilla ei saada aikaan kestävyysvaikutuksia tai päästä muihin tavoitteisiin.

Jälleenrakennus ja varautuminen pandemian jälkeen

Suomalainen hyvinvointivaltio on osoittanut kestävyytensä ja sitkeytensä. Koronapandemian vaikutukset ovat koskettaneet jokaista, mutta maana olemme selvinneet pandemiasta kansainvälisesti vertaillen erittäin hyvin niin terveydellisesti, taloudellisesti kuin hyvinvoinnillisesti. Siitä huoli-

matta edessämme on merkittävä jälleenrakennuksen aika, jolloin meidän on kyettävä purkamaan syntynyt hoitovelka ja vastattava kysymykseen siitä, miten varaudumme tuleviin kriiseihin paremmin.

Tulevina vuosina on panostettava erityisesti palveluiden kestävyteen ja saataavuuteen, jotta uutta hoitovelkaa ei pääse syntymään. Nyt on paneuduttava pandemian esiintuomien mielenterveyden ongelmien ratkaisuun ja mielenterveyspalveluiden hoitovelan purkuun. Lisäksi meidän on varmistettava henkilöstön hyvinvointi suuren uudistuksen keskellä.

PELASTUSTOIMEN UUDISTUKSELLA TURVATAAN HYVÄ PALVELU KOKO MAASSA

Pelastustoimen uudistus toimeenpannaan samaan aikaan sote-uudistuksen kanssa ja pelastustoimi siirtyy hyvinvointialueille. Uudistuksessa tarkoitus on turvata pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen tiivis keskinäinen yhteys ja yhteistyö erityisesti ensihoidossa. Pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden synergiahyödyt ovat kiistattomia.

Uudistuksen tavoitteena pelastustoimen osalta on pelastustoimen palvelutason säilyminen ennallaan tai sen paraneminen. Pelastustoimen uudistuksen tulee näkyä parantuneena ja yhdenmukaisempana palveluna.

Pelastustoimen palveluiden kehittämisen alueellisten erityispiirteiden kautta pitää turvata uudessa organisaatiossa hyvinvointialueella. Pelastustoimen organisaatorakennetta, strategista ohjausta ja johtamisjärjestelmää on uudistettava osana kokonaisuudistusta.

Alueellisen ja paikallisen valmius- ja turvallisuussuunnittelun osalta pitää varmistaa sujuva yhteistyö hyvinvointialueiden ja kuntien välillä.

Pelastustoimen henkilöstön asema on turvattava

Palvelutason varmistaminen koko maassa edellyttää, että kuntiin ja hyvinvointialueille palkataan riittävästi pelastusalan ammattilaisia. Pelastustoimen resurssien riittävä taso on määriteltävä valtakunnallisesti.

Pelastustoimen henkilöstön asema on turvattava uudistuksessa. Henkilöstön on myös päästävä vaikuttamaan oman työnsä kehittymiseen osana uudistusta. Pelastustoimen henkilöstön osaamisen ylläpitäminen on varmistettava.

Sopimuspalokuntien asema on turvattava

Suomessa on noin 700 vapaaehtoisista koostuvaa sopimuspalokuntaa. Sopimuspalokunnat huolehtivat pelastustehtävistä lähes koko Suomessa. Noin 50–70 prosenttia koko maan pelastustoimen hälytystehtävistä on sellaisia, jotka sopimuspalokunnat hoitavat täysin itse tai ammattihenkilöstön kanssa. Suurimmissa kaupungeissa sopimuspalokunnat toimivat ammattipalokuntien tukena ja reservinä.

Pelastustoimen uudistuksen yhteydessä on tärkeää huomioida vaikutukset myös sopimuspalokuntiin. Nykyiset sopimukset ja yhteistyö ovat siirtymässä kunnilta hyvinvointialueille kokonaisuudessaan ja nykyisin sopimusehdoin. Pelastustoimen toteutumisen kannalta on kuitenkin keskeistä, että hyvinvointialueilla on riittävästi asiantuntemusta myös sopimuspalokuntien toiminnan turvaamiseksi.

Pelastustoimen sisällä on varmistettava järjestöjen äänen kuuluminen myös vastaisuudessa. Järjestöjen rooli pelastustoimen toteutumisessa on merkittävä. Siksi järjestöjen rooli toiminnan kehittämässä ja uudistamisessa on sisällyttävä pelastustoimen rakenteisiin.

HOITOA ON SAATAVA AINA TARVITTAESSA

Oikea-aikaiset palvelut sekä luovat hyvinvointia että säästävät rahaa. Korona-ajalta kertyneen hoivavelan purkaminen on ensiarvoisen tärkeää. Tarvitsemme hoitotakuun, riittävät ja laadukkaat palvelut ja palveluverkon, jotta hoitolupaus on toteutettavissa.

SDP:lle hoitolupaus tarkoittaa muun muassa sitä, että perusterveydenhuollossa hoidon tarve arvioidaan samana päivänä, kun asiakas ottaa sosiaali- ja terveyskeskukseen yhteyttä ja kiireettömään hoitoon pääsee seitsemässä päivässä hoidontarpeen arvioinnista.

Hoitolupaus koskee sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia, eli myös mielenterveyden haasteiden kanssa hoitoon pääsee viikossa.

Myös suunterveydenhoidon on oltava kaikkien saatavissa oikea-aikaisesti. Suunterveydenhoidon osalta hoidon tarpeen arviointi tehdään samana päivänä, kun yhteyttä on otettu ja kiireettömän hoidon hoitotakuu lyhenee puolesta vuodesta kolmeen kuukauteen.

Vahvistetaan perustasoa

Hoitoon on päästävä oikeaan aikaan ja ihmisen on tultava hoidetuksi, ilman että vaivat pitkittyvät. Pitkittyessään ongelmat suurenevat, kasaantuvat ja muuttuvat kalliimmiksi hoitaa. Nopea avun saaminen on siis sekä inhimillisesti että taloudellisesti tärkeää ja järkevää.

Sote-keskusten on tarjottava niitä lähi-palveluja ja palvelujen kokonaisuuksia, joita ihmiset tarvitsevat. Palvelut on saatava helposti ja matalalla kynnyksellä, ilman pompottelua. Asiakasta palvelevat tarvittaessa moniammatilliset tiimit, joista löytyy laaja osaaminen niin sosiaali- kuin terveysaloilta.

Lasten sote-palveluita on tarjottava matalalla kynnyksellä myös kouluarjessa.

Myös erikoissairaanhoidon on kehitettävä

Suomessa on korkeatasoinen julkinen sairaalalaitos, joka hoitaa päivystyspotilaat 24/7-periaatteella koko maassa. Sairaaloiden päivystyspalvelut 24/7 turvataan koko maassa.

Lisäksi sairaaloiden muut palvelut lääketieteen 50 eri erikoisalalla ovat erittäin tärkeitä väestölle. SDP tukee ja kehittää erikoissairaanhoidon tärkeänä osana maamme terveydenhuoltoa ja pelastusjärjestelmää. Soveltuvia erikoissairaanhoidon palveluja tulee olla myös sote-keskuksissa.

Palvelumaksut eivät saa olla hoidon esteenä

Sote-palvelumaksut eivät saa olla esteenä tarvittavan hoidon ja hoivan saamisessa. Maksuja tulee aina tarvittaessa huojentaa lain tarkoittamalla tavalla.

SDP:n pidemmän aikavälin tavoitteena on, että sote-keskuksen vastaanoton tulisi olla maksuton.

Mielenterveyspalveluita on parannettava

Mielenterveyden ongelmat ovat olleet kasvussa vuosia ja pitkä poikkeusaika on vain heikentänyt tilannetta. Tarvitaan nopeammin ja paremmin toimivia palveluita, ongelmien tunnistamista sekä aktiivista tuen tarjontaa.

Ongelmien tunnistaminen aikaisemmassa vaiheessa ja nopeampi avun piiriin pääsy estävät ongelmien vaikeutumista ja monimutkaistumista. Nopeammalla hoitoon pääsillä mahdollistetaan myös useampien ongelmien hoitaminen perusterveydenhuollon piirissä, lyhyemmillä hoitajaksoilla ja kevyemmällä toimenpiteillä.

SDP:n hoitolupaus sisältää perusterveydenhuollon lisäksi myös mielenterveyden palvelut. Tulevaisuudessa ammattilaisen tekemä hoidontarpeen arviointi tulee tehdä samana päivänä, kun henkilö ottaa yhteyttä sote-keskukseen. Sopivaksi arvioituun palveluun tulee päästä seitsemän päivän sisällä yhteydenotosta.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ei tule olla vain matalan kynnyksen takana, vaan niiden on oltava kynnyksettömiä. Palveluita tulee olla tarjolla niin kouluissa ja oppilaitoksissa kuin työterveydenhuollossa. Opastusta eteenpäin on oltava saatavilla silloin kun sille on tarve ja siellä missä ihminen on normaalisti arjessaan. Opintojen ja työn ulkopuolella oleville nuorille palveluita on oltava saatavilla esimerkiksi Ohjaamoissa tai muiden palveluiden yhteydessä.

Palveluihin hakeutumisen vaivan ei tule olla este avunsaamiselle. Tässä etä- ja digipalvelut voivat tarjota helpon lähestymisen ja yhteydenoton välineitä. Pandemia-ajan kokemuksia ja kokeiluita on hyödynnettävä palveluiden saavutettavuuden kehittämisessä. Monet järjestöt kehittivät nopeasti toimivia sähköisten palveluiden muotoja pandemian aikana. Nuorille sähköisten palvelujen kautta avun luo hakeutuminen on luontevaa.

Kelan kuntoutuksen kautta saatavan terapian kriteerejä on kevennettävä hoitovelan purkamiseksi. Hyvinvointia edistävänä toimena on vahvistettava väestön mielenterveys- ja tunnetaitoja kouluissa ja työelämässä.

On myös tehtävä kokonaisvaltainen selvitys mielenterveysalan koulutustarpeista. Alan koulutuksen on oltava tulevaisuudessa maksutonta.

PALVELUIDEN ON VASTATTAVA IHMISTEN TARPEISIIN KAIKISSA ELÄMÄNVAIHEISSA

Sote-uudistus parantaa kaikkien suomalaisten palveluita. Sosiaali- ja terveystalouden integraatio lisää osaamista kohdata ihmiset kokonaisuutena ja tukea apua tarvitsevia yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kun samalla kertaa on pääsy sekä sosiaali- että terveysalan ammattilaisten palveluihin, voidaan elämän eri haasteet selättää nopeammin ja tehokkaammin. Moniammatillisuuden kehittäminen ja eriytyneiden palvelurakenteiden purkaminen on uudistuksen keskeisiä tavoitteita.

Suurella uudistuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten sekä erityisryhmien palveluiden ja aseman turvaamiseen.

Arvokas vanhuus on ihmisoikeus

Ikäihmisten oikeus saada yksilöllisen tarpeen mukaisia palveluita palvelutarvearvion pohjalta on turvattava aina, asumismuodosta riippumatta. Kotiin tuotavia palveluita on monipuolistettava.

Vanhusten hoivan hoitajamitoituksen tosiasiallinen toteutuminen on varmistettava jokaisella hyvinvointialueella. Tarvitaan riittävät resurssit mitoitusten valvomiseen, jotta jokainen voi luottaa oman ja läheistensä hoivan toteutuvan.

Tavoitteenamme on, että ikäihmiset voivat elää kodissaan turvallisesti ja saada tarvittavat, laadukkaat palvelut kotiin. Tehostetun palveluasumisen (hoiva-asuminen) on oltava mahdollista oikea-aikaisesti.

Kotona asumisen ja hoiva-asumisen väliin on luotava nykyistä enemmän turvallisia, monimuotoisia, joustavia, yhteisöllisiä ja toimintakyvyn säilymistä tukevia asumis- ja palvelukokonaisuuksia. Päivätoimintaa on tuotava yhä useampien saataville ja erilaisia lyhytaikaisen hoidon muotoja on oltava saatavilla tarvittaessa.

Omaishoitajat tekevät merkittävää työtä yhteiskuntamme hyväksi. Omaishoidon kriteerit on yhdenmukaistettava koko maassa, tuen määrää on tarkistettava ja siihen on varattava riittävät resurssit. Omaishoito ei myöskään saa johtaa palveluiden karsintaan, vaan palveluiden on tuettava omaishoitoa tehokkaasti.

Lisää matalan kynnyksen palveluita perheille

Perhepolitiikan punaisena lankana on oltava elinkaariajattelu. Lasten ja perheiden palvelujen tulee muodostaa jatkuvan matalan kynnyksen kokonaisuus raskauden alusta siihen asti, kunnes lapsi ja nuori on varttunut ottamaan vastuuta tulevaisuudestaan. Neuvolat ovat tässä keskeisiä toimijoita ja niiden toiminta on turvattava ja sitä on kehitettävä.

Tätä varten SDP:n tavoitteena on ehkäisevien, maksuttomien ja matalan kynnyksen lapsiperhepalveluiden parantaminen. Tällä hetkellä palvelut ovat hajanaisia, eivätkä ne aina kohtaa perheiden tarpeita. Sote-uudistus mahdollistaa palveluiden yhdenvertaisuuden toteutumisen kaikkialla Suomessa. Lasten ja perheiden palveluista on tehtävä toimiva moniammatillinen kokonaisuus.

Osana sote-uudistusta palvelut on palautettava perheiden tarvetta vastaavalle tasolle ja varattava niihin tarvittavat resurssit. Koronan tuomat haasteet on huomioitava hyvinvointialueilla, lasten, nuorten ja perheiden palveluihin on panostettava eikä 1990-luvun laman virheitä tule toistaa.

Perhekeskusten tulee toimia monialaisesti yhteistyössä järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, jotta ne pystyvät tarjoamaan kaikille yhteistä vertaisryhmätoimintaa ja eri ryhmille kohdennettuja palveluita arjen solmukohdissa.

Lasten ja nuorten tarpeet palveluiden lähtökohdaksi

Lasten ja nuorten palvelut on turvattava lähellä heidän arkeaan, eli kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Sote-uudistusta toteutettaessa huomiota on kiinnitettävä eri toimintojen rajapintoihin. Koulujen ja hyvinvointipalveluiden sekä nuorisotyön yhteistyön on toimittava myös jatkossa hyvin. Kouluterveydenhoito, koulupsykologit ja -kuraattorit, sekä muut sosiaalisen tuen palvelut löytyvät myös jatkossa sieltä, missä lapset ja nuoret ovat.

Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten aikuisten matalan kynnyksen palvelut on järjestettävä toimiviksi. Erityisesti työttömien tai osatyökykyisten nuorten palvelut ovat kokonaisuus, jossa sote-, sivistys- ja työllisyyspalveluiden on toimittava saumattomasti yhteen.

Vaativampaan palvelutarpeeseen on kyettävä vastaamaan viipymättä, jotta ongelmat eivät pitkity ja monimutkaistu.

Turvataan toimiva lastensuojelu

Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja varhaisessa vaiheessa annetuilla tukitoimilla estetään suurempien ongelmien syntymistä ja vähennetään kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta. Aina tämä ei silti riitä. Tästä syystä tarvitaan myös lastensuojelua.

Lastensuojelussa on painotettava viranomaisten välistä, lapsen edusta lähtevää yhteistyötä perheen kanssa. Näin vahvistetaan osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Lastensuojelun ytimessä on aina oltava lasten oikeuksien kunnioittaminen.

Lastensuojelun riittävät työntekijäresurssit on turvattava ja ennen kaikkea ennaltaehkäisyyn on panostettava tarpeeksi. Lastensuojeluun tarvitaan aidosti yhteistoiminnallisten, integroitujen ja tutkittuun tietoon perustuvien palvelujen kehittämistä.

Työntekijöiden työolosuhteista huolehtiminen tukee jaksamista ja pysyvyyttä. Työn-

tekijöiden välistä tehtäväjakoja ja yhteistyötä on tarvetta kehittää edelleen. Oleellista on minimoida työntekijöiden vaihtuvuus ja varmistaa, että sama työntekijä kulkee asiakkaan rinnalla lastensuojeluprosessin eri vaiheissa.

Lastensuojelulain mukaista moniammatillista yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa vahvistetaan. Joka hyvinvointialueella lastensuojelussa on käytössä lain mukaisesti oikeudellinen neuvonta.

Vammaisten henkilöiden perusoikeuksien toteutuminen hyvinvointialueilla on turvattava

Vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueilla on turvattava alueiden aloittaessa toimintaansa. Vammaisten henkilöiden mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä sekä palveluihin on turvattava vammaisneuvostojen luomisella hyvinvointialueille kuntien tapaan ja näiden toiminnan riittävällä resurssoinnilla.

Hyvinvointialueiden toiminnassa tulee tehdä vammaisvaikutusten arviointia sen varmistamiseksi, että vammaisten henkilöiden oikeudet toteutuvat ja palvelut vastaavat todellisia tarpeita. Vammaisen henkilön tulee olla aktiivisesti mukana itseä koskevien palveluiden suunnittelussa ja järjestämisessä. Vammaisten henkilöiden oikeusturvaan liittyvistä kysymyksistä on huolehdittava.

Palvelujen ja päätöksenteon esteettömyyden on toteuduttava kaikilla hyvinvointialueilla.

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa on ennaltaehkäistävä ja estettävä tehokkaasti

Ihmisoikeussopimukset, kuten Istanbulin sopimus, velvoittavat myös hyvinvointialueita. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on vakava ja laaja ongelma, johon myös hyvinvointialueiden on puututtava. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan

uhreja työssään kohtaavalla tulee olla riittävä määrä tietoa tunnistaa väkivaltatilanteet, sekä ohjata uhrit avun tarpeen pariin.

Tarjolla on oltava tehokkaita hoito- ja palvelukokonaisuuksia väkivallan uhreille, tekijöille sekä väkivallalle altistuvilla. Hyvinvointialueiden on sisällytettävä strategiaansa myös suunnitelma lähisuhdeväkivallan torjumiseksi.

Järjestöjen rooli palvelutuotannossa ja järjestöjen rahoitus on turvattava

Järjestöt tuottavat tärkeitä palveluita ja järjestävät toimintaa, jotka turvaavat ihmisille ehyet palveluketjut ja estävät putoamista yhteiskunnan turvaverkon ulkopuolelle. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi kriisikeskukset ja auttavat puhelimet.

Hyvinvointialueilla on varmistettava, että järjestöjen toimintaedellytykset eivät vaarannu rahoitusvastuun epäselvyyksien vuoksi. Hyvinvointialueiden tulee varmistaa palveluita järjestäessään, että alueen pienilläkin toimijoilla on mahdollisuus tuottaa palveluita.

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ TURVAA PALVELUIDEN LAADUN

Palvelut ja hoitolupaus eivät toteudu ilman osaavaa ja hyvinvoivaa henkilökuntaa. Ihmiset ovat toimivien palveluiden voimavara. Sote-henkilöstölle pandemian aiheuttama kuormitus on ollut merkittävä. Moni on venynyt korona-aikana oman jaksamisensa ääri rajoille. Sosiaali- ja terveysalalla tehtävä työ on vastuullista ja sitä tehdään suurella sydämellä. SDP:lle henkilökunnan asema, hyvinvointi ja työolot ovat tärkeitä ja me lupaamme huolehtia henkilöstön asemasta uudistuksen aikana.

Sosiaali- ja terveysalaa on kohtaamassa työvoimapula. Tarve uusiin työntekijöihin kasvaa eläköitymisen lisäksi myös kasvavan palvelutarpeen vuoksi. Osa alalla työskentelevistä kokee myös arvostuksen puutetta ja pohtii alan vaihtoa.

SDP haluaa, että hyvinvointialueilla henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan. Hyvinvointialueiden työntekijöiden työolojen ja työn tekemisen ympäristön tulisi olla sellainen, että merkityksellisen työn tekeminen hyvin, ja ilman kohtuutonta työkuormaa, on aidosti mahdollista.

Jokaisella on oltava mahdollisuus kehittää osaamistaan ja vaikuttaa omaan työhönsä

Työhyvinvointi, työturvallisuus ja työssä jaksaminen muodostuvat useista asioista. Hyvä johtaminen ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön tulisi olla itsestään selvä osa jokaista työyhteisössä. Henkilöstöpolitiikassa ja työterveydessä on huomioitava elämänkaaren ja työuran eri vaiheet. Tämä edellyttää määrätietoista kehittämistyötä. Henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutukseen tulee panostaa kaikkien henkilöstöryhmien osalta, ja henkilöstön oikeus osaamisensa kehittämiseen ja päivittämiseen työuran aikana on turvattava. Urakiertoon tulee tarjota mahdollisuuksia halukaille.

Tavoitteena on oltava henkilöstön parempi

jaksaminen ja turhan hierarkian vähentäminen. Näiden toimien vaikuttavuutta tulee arvioida jatkuvasti.

Henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus osallistua oman työnsä kehittämiseen ja muutoksen suunnitteluun. Hyvinvointialueen tulee olla joustava ja monimuotoisuutta tukeva työnantaja, jossa johtamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tarvitaan monipuolista hallinnon ja hyvinvointialueiden palvelukokonaisuuksien osaamista. Aluevaltuustojen tulee määrittää selkeät tavoitteet, joita johto toteuttaa. Hyvinvointialueet noudattavat hyvää työntekijäpolitiikkaa kaikilla osa-alueilla.

Palkkauksella lisätään sote-alan houkuttelevuutta

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyessä niiden henkilöstön palkoissa on palkkaeroja, jotka juontuvat henkilöstön siirtymisestä eri työnantajilta. Perusteettomat palkkaerot poistetaan lain mukaisesti harmonisoimalla alemmat palkat vähitellen ylempien tasolle.

Palkkojen harmonisoinnissa avoin viestintä edesauttaa muutoksen onnistumista. Palkkaharmonisointi on luonteva askel sosiaali- ja terveysalan ammattien palkkatason ja arvostuksen saattamisessa asialliselle tasolle. Eri henkilöstöryhmien henkilöstön edustajien tosiasialliset toimintaedellytykset pitää turvata ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa pitää olla kunnossa kaikilla tasoilla.

Palkkaharmonisointiin on varattava riittävä rahoitus ja toteutus pitää valmistella tiiviissä yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Palkkauksen pitää olla läpinäkyvää ja perusteettomia palkkaeroja ehkäisevää. Palkkamallin pitää kuitenkin olla joustava tavalla, joka mahdollistaa alueellisen työvoimatilanteen huomioimisen ja korkeampien

palkkojen maksamisen esimerkiksi alueilla, joissa muuten olisi vaikea saada työvoimaa.

Pidemmällä aikavälillä tarvitaan laajempi tarkastelu sosiaali- ja terveysalan palkkaukseen ja työoloihin. Tarvitaan kattava suunnitelma, jolla alojen työolot ja palkkaus saatetaan sellaiselle tasolle, jolla henkilöstöresurssit turvataan ja alat säilyttävät houkuttelevuutensa nuorten silmissä.

Henkilöstöpulaa on torjuttava monin keinoin

Sote-alojen henkilöstöpula on todellinen ja siihen on tartuttava määrätietoisesti. Alojen työntekijät tekevät yhteiskunnallisesti arvokasta työtä, jonka arvostuksen on näyttävä niin työoloissa, johtamisessa kuin resurssoinnissa.

Alojen houkuttelevuutta voidaan lisätä työhyvinvoinnin kehittämällä, hyvällä johtamisella ja riittävällä resurssoinnilla. Hyvinvointialueilla on varmistettava, että resurssit riittävät henkilöstömitoitusten mukaiseen henkilöstömäärään sekä sijaistarpeisiin. Tämä vaatii myös riittävää valvontaa mitoitusten toteutumisen osalta.

Hyvinvointialueiden pitää huolehtia työvoiman saatavuudesta muun muassa tarjoamalla oppisopimuspaikkoja ja muita työssäoppimisen mahdollisuuksia sekä nuorille että aikuisille. Myös hyvästä henkilöstöpolitiikasta syntyvä laadukas työnantajamielikuva ohjaa osaltaan nuoria kouluttautumaan alalle. Tarvitaan alueellista yhteistyötä riittävien opiskelupaikkamäärien turvaamiseksi.

Lisäksi tarvitaan myös lisää osaavaa henkilökuntaa ulkomailta. Hyvinvointialueilla on panostettava erityisesti maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden perehdytykseen ja kielikoulutukseen.

HUOLEHDITAN HYVINVOINNISTA KOKONAISUUTENA

Sote-uudistuksella tavoitellaan sosiaali- ja terveyspalveluiden parempaa integraatiota, eli sitä, että nykyiset raja-aidat palveluiden ja palveluntuottajien välillä madaltuisivat, palvelut toimisivat paremmin ja ihmisten ongelmia kyettäisiin hoitamaan tehokkaammin ja monialaisemmin.

Hyvinvointia tulee tarkastella laaja-alaisesti. On pidettävä huolta siitä, että ennaltaehkäisevien ja korjaavien palveluiden välille ei synny raja-aitoja, vaan ihmisten hyvinvointia edistetään laajasti ja yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Hyvinvointialueiden ja kuntien vastuulla olevien palveluketjujen tulee toimia saumattomasti yhteen.

Hyvinvointi tulee ymmärtää laajasti, sillä se muodostuu monesta tekijästä. Terveiden, toimintakyvyn ja niistä syntyvän hyvinvoinnin edellytyksenä ovat myös osallisuus, mielekäs tekeminen ja itsensä toteuttaminen. Hyvinvointialueilla onkin kiinnitettävä alusta asti huomiota hyvinvoinnin koko moninaisuuteen.

Huolehditaan osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumisesta

Tammikuussa valittavat valtuustot pääsevät luomaan aivan uusia hyvinvointialueita vailla valmiita rakenteita ja rajoitteita. Sosiaalidemokraateille on tärkeää, että tähän työhön saadaan mukaan mahdollisimman moni asukas, asiakas, palveluiden käyttäjä, työntekijä ja koko kansalaisyhteiskunta. Hyvinvointialueiden demokratiaa, osallisuutta ja alueellisia vaikutusmahdollisuuksia on kehitettävä määrätietoisesti alusta asti.

Osallisuuden lisäämiseen on monia erilaisia keinoja, joita on käytettävä ja sovellettava jokaisella hyvinvointialueella sopivalla tavalla.

Hyvinvointialueilla on otettava käyttöön osallistava budjetointi, jotta alueen asukkaat voivat esittää toiveitaan hyvinvointialueiden

kehittämiseksi. Tähän on laadittava suunnitelma sekä varattava riittävät resurssit.

Hyvinvointialueilla on tuettava yhteistyötä palvelutoiminnan rajapinnassa toimivien järjestöjen kanssa, sekä luotava eri asukas- ja asiakasryhmille mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksiin ja palveluihin. Kunnissa toimivien vaikuttamistoimielimien, kuten nuorisovaltuustojen ja vanhus- ja vammaisneuvostojen, toimintaedellytykset ja äänen kuuluminen on turvattava myös hyvinvointialueille.

Asukkailla ja asiakasverkostoilla on oltava mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksentekoon. Siksi tarvitaan suoria vaikuttamis- ja aloitekanavia. Asiakkaalla on oltava mahdollisuus vaikuttaa myös häntä koskeviin päätöksiin. Hänen on saatava tiedot valitus- ja muutoksenhakumahdollisuuksista, jotta oikeusturva toteutuu.

Erilaiset asiakasryhmät on otettava huomioon palveluiden kehittämisessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulee tukea ja kouluttaa kohtaamaan erilaisia asiakkaita asiantuntevasti ja tasa-arvoisesti. Tämä koskee erityisesti seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyviä asioita sekä muiden vähemmistöjen edustajien kohtaamista ja palveluntarpeiden tunnistamista.

Hyvinvointialueiden toimintaa ja päätöksentekoa on arvioitava myös palveluiden käyttäjien ja erityisryhmien näkökulmista. Päätöksenteon osana tulisi suorittaa lapsivaikutusten arviointia.

Hyvinvointia kulttuurista ja liikunnasta

Harrastukset, mielekäs tekeminen ja itsensä toteuttaminen ovat merkittävä osa hyvinvoinnin ylläpitoa ja luomista. Liikunta ja kulttuuri ovat itseisarvoisesti tärkeä osa kukoistavan yhteiskunnan toimintaa, mutta niillä on myös välineellinen arvo niin ennaltaehkäisevässä kuin korjaavassa työssä.

SDP haluaa, että jokaiselle hyvinvointialueelle laaditaan osallisuutta ja hyvinvointia edistävä ohjelma, joka sisältää sekä kulttuuririhyvinvoinnin että liikunnan edistämisen kokonaisuudet. Hyvinvointialueilla on taattava kulttuurisesti merkityksellinen elämä myös laitoshoidossa oleville. Taiteen hyvinvointivaikutukset ovat todennetusti suuria ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen kaikille on turvattava. Tästä syystä laitoshoidon tai asumispalveluiden asiakkaiden kulttuurikokemusten turvaamisen on oltava osa hyvinvointialueiden toimintaa.

Hyvinvointialueiden strategioiden ja budjettien tulee sisältää myös kulttuurihyvinvoinnin tavoitteet ja resurssit. Myös liikunta tulee huomioida alueiden palvelustrategioissa.

Sekä liikunnan että kulttuurin osalta toiminta sijoittuu monessa kohdassa kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnan rajapinnoille. Tarvitaan suunnitelmallisuutta ja hyvää yhteistyötä, jotta jokaisella hyvinvointialueella palveluketjut kuntien liikuntapalveluiden ja muiden ennalta ehkäisevien palveluiden sekä alueiden sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä toimivat sujuvasti.

Liikunta ja kulttuuri tulee nähdä osana toimintakykyä vahvistavaa ja ylläpitävää toimintaa. Kuntouttava, toimintakykyä vahvistava ja ylläpitävä liikunta tulee huomioida myös osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa esimerkiksi kotiin vietävinä palveluina, ei yksinomaan erillisinä palveluina, jotka ovat kuntien vastuulla.

Työllisyyttä tulee tukea myös hyvinvointialueilla

Hyvinvointialueet järjestävät osaltaan palveluita työttömille. Usein kyseessä ovat työkykyä tukevat palvelut ja näistä keskeisenä kuntouttava työtoiminta. Palveluita tulee tarjota asiakaslähtöisesti niin, että ne vastaavat työttömien tarpeita ja tukevat työllistymistä. Palveluiden tason tulee säilyä ennallaan tai parantua palveluvastuun siir-

tyessä kunnilta hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden valmistelussa tulee hyödyntää käynnistyneitä pilotteja, joissa integroidaan nykyistä tehokkaammin terveys- ja työterveyspalvelut osaksi työttömän työnhakijan palvelupolkua. Mielen-terveyskuntoutujien palveluissa tähtäimen tulee olla mahdollisuudessa palata työkyvyttömyyseläkkeeltä työelämään.

Kolmas sektori on tärkeä yhteistyökumppani heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluissa. Siksi on tärkeää huolehtia siitä, että tämä yhteistyö toimii myös jatkossa.

PARANNETAAN PALVELUJA TEKNOLOGIAN JA DIGITALISAATION AVULLA

Teknologian ja digitaalisuuden hyödyntäminen on yhä tärkeämpi osa sote-palveluita, ja niiden tulee olla osa sote-prosesseja. Ratkaisujen on oltava sujuvia ja turvallisia ja niiden on tuotava hyötyä sekä käyttäjälle että työntekijälle.

Uusien teknologisten ratkaisujen pitää lähteä käyttäjän tarpeista. On tärkeää, että ne lisäävät osallisuutta ja parantavat, eivätkä heikennä palveluiden saatavuutta. Palvelumuotoiluun on satsattava ja digipalveluiden käyttäjäystävällisyyttä kehitettävä.

Digitalisaation pitää parantaa saavutettavuutta

Digitaaliset ratkaisut tarkoittavat nopeampaa ja sujuvampaa palvelua ja niitä tulee kehittää niin, että ne huomioivat myös erityisryhmien tarpeet ja ovat esteettömiä kaikille. Uusia digitaalisia kynnyksiä ei tule luoda vaan etäpalveluiden tulee helpottaa pääsyä niiden piiriin entistä useammalle käyttäjälle. Fyysisten palveluiden on säilyttävä digitaalisten palveluiden rinnalla varmistamassa, että jokainen saa tarvitsemansa palvelun digitaaloista riippumatta.

Ihmisen varallisuus ei saa rajoittaa digitaalisten palveluiden piiriin pääsemistä. Matalan kynnyksen koulutusta ja digituokea digitaalisten palveluiden käyttöön tulee olla tarjolla kaikilla hyvinvointialueilla.

Julkiset palvelut tulee digitalisoida käyttäjä edellä

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäminen ikääntyvässä yhteiskunnassa on suurimpia haasteitamme tulevina vuosikymmeninä. Teknologia voi olla osaltaan

vastaus kustannusten kasvuun. Tulevaisuudessa voimme hyödyntää itsediagnostiikkaa, tekoälylääkäreitä ja pitkälle vietyä robotisaatiota hoidon tukena.

Teknologian avulla voidaan vapauttaa ammattilaisten aikaa ihmisten kohtamiseen sekä ihmisen yksilöivään potilastyöhön. Jo nyt käytössä on käyttäjäkokemusta parantavia ja aikaa säästäviä ajanvarausjärjestelmiä, joista parhaat on saatava kaikille hyvinvointialueille.

Digitalisaatio on Suomelle mahdollisuus. Kaikkien pysyminen mukana digitaalisessa kehityksessä varmistaa yhdenvertaisuuden. Koronapandemian aikana otettu digiloikka on syytä vakiinnuttaa. Vastaisuudessa ympäri Suomea tulee päästä digitaalisesti älypuhelimella tai tietokoneella sote-palveluihin.

Utta rakentaessaan hyvinvointialueen on huolehdittava siitä, että toiminta on eettistä ja edistää tasa-arvoa sekä edesauttaa suotuisaa talouskehitystä. Teknologian sovelluksiin liittyvät eettiset kysymykset on käsiteltävä demokraattisen päätöksenteon perusteita noudattaen huolellisesti ja läpinäkyvästi, sillä ne vaikuttavat perustavanlaatuisesti koko yhteiskunnan toimintaan.

Digitalisaation edistämiseksi julkisella rahoituksella tai julkisista palveluista tuotettu tieto on oltava julkisesti omistettua ja yhteiskunnan avoimessa käytössä. Hyvinvointialueen rajapinnat tulee avata yhteiskunnan eri toimijoiden hyödynnettäväksi turvallisuusnäkökulmat ja yksityisyydensuoja huomioiden. Näin oivalluksille ja innovaatioille on tarjolla hyvä kasvualusta. Julkisen sektorin aktiivisella toiminnalla edistetään digitalisaatiota ja kannustetaan yksityisen sektorin toimijoita yhteistyöhön tiedon ja datan hyödyntämisessä.

Palveluiden sujuvus ja käyttäjä huomioitava tietojärjestelmiä kehitettäessä

Sote-uudistus on myös valtava palvelujärjestelmäfuusio. Kunnilla on useita eri tietojärjestelmiä, jotka eivät välttämättä keskustele keskenään. Muutoksen yhteydessä on varmistettava riittävät resurssit ja osaaminen tietojärjestelmien yhteensovittamiseen.

Yhteensovittamista on tehtävä niin alueiden sisällä kuin niiden välilläkin. Näin voidaan varmistaa palveluiden sujuvus käyttäjille ja palveluiden turvallinen jatkuvuus sekä turvata ammattilaisten mahdollisuus käyttää aikansa varsinaiseen hoito- ja hoivatyöhön.

Samanaikaisesti on valmistauduttava siihen, että erityisesti kunnan ja muiden olennaisten toimijoiden kanssa tiedon jaettavuus ja käytettävyys on mahdollista. Tämä on huomioitava uusia tietojärjestelmiä hankittaessa, jotta pystytään rakentamaan asukkaille kohdennettuja palveluita ja edesauttamaan ennaltaehkäisevän työn onnistumista. Erityisen kriittistä tämä on kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnan rajapinnoilla, kuten lapsiin ja nuoriin kohdistuvissa palveluissa, joissa kunnalla on jatkossakin merkittävä rooli. Toinen huomioitava kohderyhmä on työvoimapalveluissa asioivat ihmiset.

SDP HALUAA SUOMEN JOKAISELLA HYVINVOINTIALUEELLA

Sosialidemokraatit toimivat jokaisella hyvinvointialueella sen puolesta, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut paranevat. Me haluamme, että suomalaiset ovat yhdenvertaisempia, terveempiä ja voivat paremmin.

- 1.** Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus ja yhteensovittaminen paranevat. Asiakasmaksut eivät nouse ja pidemmällä aikavälillä perusterveydenhuollon asiakasmaksuja lasketaan tai ne voidaan poistaa.
- 2.** Oikea-aikainen hoitoon pääsy turvataan hoitotakuulla, joka kattaa niin perusterveydenhuollon, mielenterveyspalvelut kuin suunterveydenhuollon.
- 3.** Henkilöstön asema ja hyvinvointi turvataan. Johtamisen kehittäminen, työolojen parantaminen, henkilöstöpulaan vastaaminen ja omaan työhön vaikuttamisen mahdollisuuksien parantaminen on asetettava etusijalle kaikilla hyvinvointialueilla.
- 4.** SDP turvaa hyvän vanhustenhuollon riittävällä henkilöstömitoituksella, osaamisella ja tehtävärakenteilla. Riittävä henkilöstömitoitus on turvattava paitsi hoivayksiköissä myös kotihoidossa.
- 5.** Lapsiperheiden kotipalveluiden saatavuutta parannetaan. Lastensuojelun pirstoutuminen torjutaan rakentamalla vahvoja palvelukokonaisuuksia.
- 6.** Hyvinvointialueiden palveluita on kehitettävä käyttäjälähtöisesti ja käyttäjiä kuullen. Laatua mitataan myös käyttäjäkokemuksen perusteella.
- 7.** Digitalisaatiota ja teknologian käyttöönottoa on edistettävä siten, että palveluiden laatu, käytettävyys ja esteettömyys paranevat ja tuottavuus nousee.

Hyvinvointialueiden demokraattisesti valitut ja vastuulliset päätöksentekijät asettavat tavoitteet koko alueen parhaaksi. Valittu johto ja hallinto on vastuussa siitä, että palvelut vastaavat alueen asukkaiden moninaisia tarpeita.

